

กระบวนการแปลงข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ: กรณีศึกษาการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

THE PROCESS OF CONVERTING DATA INTO INFORMATION: A CASE STUDY OF
THE MEETING OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES TO CONSIDER THE
EXPENDITURE BUDGET BILL FOR THE FISCAL YEAR 2024

สุรชาติ พุทธิมา*

Surachart Putthima*

*คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Faculty of Humanities and Social Sciences, Chiang Mai Rajabhat University

E-mail: Surachart_put@cmru.ac.th

Received : November 19, 2024

Revised : December 30, 2024

Accepted : December 31, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้กล่าวถึงบทบาทของข้อมูลและสารสนเทศซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและนานาชาติ ข้อมูลจำเป็นต้องได้รับการประมวลผล วิเคราะห์ และจัดโครงสร้างเพื่อให้เป็นสารสนเทศที่เหมาะสมซึ่งช่วยให้ผู้ที่ได้รับสารสนเทศมองเห็นภาพรวมและข้อมูลเชิงลึกของประเด็นต่าง ๆ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีหน้าที่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อรับหรือไม่รับหลักการ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องใช้สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ทั้งนี้ การประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ถูกกำหนดให้มีขึ้นระหว่างวันที่ 3-5 มกราคม พ.ศ. 2567 โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคฝ่ายค้านหน้าที่หลักในการตรวจสอบและอภิปรายการจัดสรรงบประมาณว่าเป็นไปตามนโยบายที่รัฐบาลได้แถลงต่อที่ประชุมรัฐสภาหรือไม่ พรรคก้าวไกลในฐานะแกนนำของพรรคฝ่ายค้านมีกระบวนการแปลงข้อมูลให้เป็นสารสนเทศเพื่อประกอบการอภิปราย ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกข้อมูลหรือการทำความเข้าใจข้อมูล โดยการเลือกใช้เฉพาะข้อมูลที่สำคัญที่นำเข้าสู่อุปกรณ์วิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนที่ 2 การใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel เป็นเครื่องมือช่วยในวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนที่ 3 การแปลงข้อมูลให้เป็นสารสนเทศที่พร้อมใช้งาน โดยจัดการ จัดกลุ่ม กลั่นกรอง วิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลดังกล่าวตามประเด็นที่ได้รับมอบหมายและนำเสนอเป็นอินโฟกราฟิก ขั้นตอนที่ 4 การใช้สารสนเทศในการวางแผนและตัดสินใจ โดยนำเสนอข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ก่อนเข้าสู่กระบวนการในขั้นต่อไป และขั้นตอนที่ 5 การทบทวนและปรับปรุงสารสนเทศ โดยมีการสรุปภาพรวมของการอภิปรายร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567

คำสำคัญ: กระบวนการแปลงข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

ABSTRACT

This article mentions the role of data and information which are crucial elements in the operation of organizations at the local, national, and international levels. Data needs to be processed, analyzed, and structured to become suitable information, allowing the recipient to see the overview and insight of various issues. Members of the House of Representatives and the Senate are obliged to consider the bill together to accept or reject the bill. Therefore, it is necessary to use information related to budget allocation as an essential part of the annual expenditure budget bill consideration. The House of Representatives convened to consider the expenditure budget bill for the fiscal year 2024, scheduled for January 3-5, 2024. Members of the House of Representatives belonging to the opposition party have the main duty to examine and discuss budget allocations to determine whether they are following the policies that the government has announced at the parliamentary meeting or not. Move Forward Party, as the mainstay of the opposition party, has a process of transforming data into information for discussion. This process includes Step 1: data selection or cleanup, with only sensitive data imported into the data analysis program selected. Step 2: Using data analysis tools, such as Microsoft Excel. Step 3: Transforming data into ready-to-use information by organizing, grouping, screening, and analyzing such data according to assigned issues and presenting them as infographics. Step 4: Using information in planning and decision-making, suggesting recommendations to the Cabinet on amendments to the Annual Expenditure Budget Bill. Step 5: Review and improve the information. An overview of the Expenditure Budget Bill for the fiscal year 2024 was presented at the end of the meeting.

Keywords: Process of Converting Data into Information, Meeting of the House of Representatives, Expenditure Budget Bill

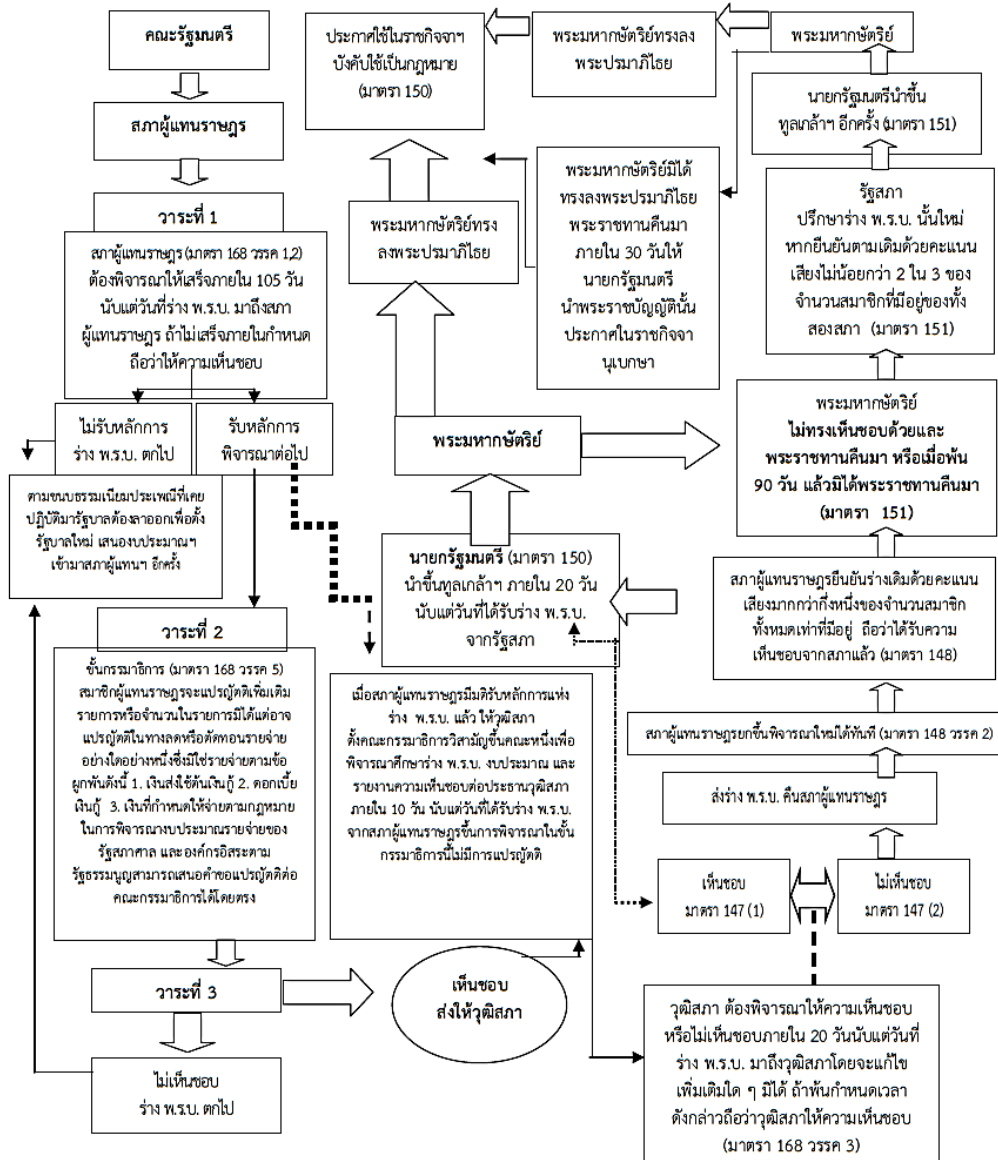
บทนำ

การประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ถูกกำหนดให้มีขึ้นระหว่างวันที่ 3-5 มกราคม พ.ศ.2567 ณ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชั้น 2 อาคารรัฐสภา ซึ่งเป็นการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 26 ปีที่ 1 ครั้งที่ 5 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่ 2) เป็นพิเศษ โดยนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีได้นำเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ซึ่งมีหลักการและเหตุผล คือ เป็นการตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เป็นจำนวนไม่เกิน 3,480,000,000,000 บาท สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายของหน่วยรับงบประมาณ เป็นจำนวน 3,361,638,869,500 บาท เพื่อชดใช้เงินคงคลัง เป็นจำนวน 118,361,130,500 บาท เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณได้มีกรอบวงเงินงบประมาณสำหรับใช้จ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2567) สำหรับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ที่รัฐบาลนำเสนอต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลตามที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา โดยรัฐบาลได้ดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานะทางเศรษฐกิจ และฐานะทางการเงินการคลังของประเทศ ตลอดจนแนวทางการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

ขั้นตอนและกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

กระบวนการตราร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ถือเป็นกฎหมายที่ต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐสภา โดยผ่านกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ จึงจะใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ ซึ่งพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินมีลักษณะพิเศษกว่ากฎหมายฉบับอื่น ๆ ในด้านเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาและวิธีการพิจารณาบางประการ โดยมีขั้นตอนและกระบวนการพิจารณา (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ม.ป.ป.) ดังนี้

กระบวนการตราร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

ภาพที่ 1: ขั้นตอนและกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
ที่มา: (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ม.ป.ป.)

1) การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร (สส.) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งถือเป็นที่มาแห่งการตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ จะต้องกระทำเป็น 3 วาระ ดังนี้

1.1) วาระที่หนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

1.2) วาระที่สอง เป็นการพิจารณาในรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ซึ่งสามารถแบ่งการพิจารณา ได้เป็น 2 ขั้นตอน กล่าวคือ ขั้นตอนแรกเป็นการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญ ขั้นตอนที่สองเป็นการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร

1.3) วาระที่สาม เป็นการพิจารณาลงมติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณโดยไม่มีการอภิปราย ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวนั้นก็ป็นอันตกไป แต่หากสภาผู้แทนราษฎรมีมติเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภาต่อไป

2) การพิจารณาของวุฒิสภา (สว.) ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณโดยวุฒิสภามีการพิจารณาที่แตกต่างจากการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยทั่วไป ซึ่งจะไม่กำหนดการพิจารณาเป็น 3 วาระ แต่จะมีกระบวนการพิจารณา คือ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณแล้ว วุฒิสภาก็มีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวนตามที่ประชุมวุฒิสภากำหนดเพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยคณะกรรมการวิสามัญคณะนี้จะพิจารณาศึกษาตามไปพร้อม ๆ กับคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร จากนั้นเมื่อวุฒิสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณจากสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภาก็ต้องส่งร่างพระราชบัญญัติไปยังคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณของวุฒิสภาเป็นการด่วน และให้คณะกรรมการดังกล่าวพิจารณาและรายงานความเห็นต่อประธานวุฒิสภา ให้แล้วเสร็จภายใน 10 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้น ซึ่งวุฒิสภาก็จะพิจารณาและลงมติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้เท่านั้น แต่จะพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมไม่ได้ โดยวุฒิสภาก็ต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณโดยพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบให้แล้วเสร็จภายใน 20 วัน นับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา หากวุฒิสภาไม่สามารถพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวนั้นให้ถือว่าวุฒิสภาให้ความเห็นชอบตามร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณนั้น

3) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อร่างพระราชบัญญัติได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้บังคับใช้เป็นกฎหมายได้ ตามมาตรา 150 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

การประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ

การประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณนั้น อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 105 วัน นับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงสภาผู้แทนราษฎร ถ้าไม่เสร็จภายในกำหนดถือว่าให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ หากสภาผู้แทนราษฎรไม่รับหลักการร่างพระราชบัญญัติก็เป็นอันตกไป แต่หากสภาผู้แทนราษฎรรับหลักการร่างพระราชบัญญัติก็จะถูกนำเข้ารับการพิจารณาต่อไปในชั้นกรรมาธิการวิสามัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ม.ป.ป.)

สำหรับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ที่ถูกกำหนดให้มีขึ้นระหว่างวันที่ 3-5 มกราคม พ.ศ.2567 บทบาทสำคัญของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งสังกัดพรรคฝ่ายค้านที่สมาชิกได้รับเลือกตั้งน้อยหรือไม่ได้เข้าร่วมในการจัดตั้งรัฐบาล คือ การอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ เนื่องมาจากหน้าที่หลักของพรรคฝ่ายค้าน คือ การตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาลโดยต้องชี้ข้อบกพร่องในการดำเนินงานของรัฐบาล คอยท้วงติงคัดค้านการกระทำที่ไม่ชอบหรือขัดต่อมติของมหาชน และควบคุมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงไว้ต่อที่สภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนยังยั้งมิให้รัฐบาลใช้อำนาจเกินขอบเขต (สถาบันพระปกเกล้า, ม.ป.ป.) ซึ่งพรรคร่วมฝ่ายค้านในรัฐบาลปัจจุบันประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคก้าวไกล พรรคประชาธิปัตย์ พรรคไทยสร้างไทย พรรคเป็นธรรม พรรคใหม่ พรรคประชาธิปัตย์ใหม่ และพรรคครูไทยเพื่อประชาชน (ไทยพีบีเอส, 2566) ทั้งนี้ พรรคก้าวไกลซึ่งเป็นแกนนำพรรคร่วมฝ่ายค้านมุ่งเน้นการอภิปรายร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ในประเด็น 4 วิฤตของประเทศ ได้แก่ เศรษฐกิจปากท้อง สิ่งแวดล้อม ความเหลื่อมล้ำ และทรัพยากรมนุษย์ (ไทยพีบีเอส, 2567) โดยได้จัดกลุ่มประเด็นที่สำคัญดังกล่าวออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความมั่นคง ด้านสังคม ส่วนฝ่ายรัฐบาลซึ่งประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีนั้น มีหน้าที่ในการตอบข้อซักถามและอธิบายเพิ่มเติมในประเด็นที่ตนรับผิดชอบ

ภาพที่ 2: การจัดกลุ่มประเด็นเพื่อดำเนินการอภิปรายร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของพรรคก้าวไกล
ที่มา: (พรรคก้าวไกล, 2567ก)

กระบวนการแปลงข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ

ข้อมูล (Data) และสารสนเทศ (Information) เป็นคำที่คนส่วนใหญ่มักใช้ปะปนกัน แต่ถ้าหากพิจารณาตามความหมายแล้วทั้งสองคำนี้มีความหมายต่างกัน ทั้งนี้ ข้อมูลหรือข้อมูลดิบ หมายถึง ข้อเท็จจริงที่ได้ที่ยังไม่ได้รับการจัดการ จัดรูปแบบ โดยอาจเป็นได้ทั้งข้อความ ตัวเลข ภาพ เสียง สัญลักษณ์ ฯลฯ ส่วนสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลด้วยวิธีการต่าง ๆ อาทิ การจัดการ การจัดเรียง การกลั่นกรอง การกำหนดรูปแบบเป็นชุดข้อมูล (Data collection) ที่ประกอบรวมกับบริบท (Context) หรือผ่านการให้ความหมายจึงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

จากนิยามของข้อมูลและสารสนเทศข้างต้นจึงกล่าวได้ว่าสารสนเทศเป็นผลลัพธ์ของข้อมูล เนื่องจากข้อมูลเป็น “ปัจจัยนำเข้า” (Input) เมื่อข้อมูลผ่านกระบวนการบางอย่างแล้วก็จะได้ “ผลผลิต” (Output) ออกมาในหลากหลายรูปแบบ เช่น รายงานสรุป ตารางสถิติ หรือ ข้อความในหมวดหมู่ แผนผัง แผนภาพ ฯลฯ ดังนั้น หากไม่มีข้อมูลหรือข้อมูลดิบเป็นปัจจัยนำเข้าก็ไม่สามารถสร้างสารสนเทศขึ้นมาได้

กระบวนการเปลี่ยนแปลงข้อมูลเป็นสารสนเทศเพื่อใช้ประโยชน์นั้น ผู้รับผิดชอบจะต้องนำข้อมูลมาจัดการจัดเก็บ ให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสม โดยมีกระบวนการสำคัญ 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การคัดเลือกข้อมูลหรือการทำความสะอาดข้อมูล เพื่อจัดเก็บเฉพาะข้อมูลที่มีประโยชน์หรือจำเป็นก่อนการคัดเลือกข้อมูลต้องมีการนิยามข้อมูลที่มีประโยชน์ก่อน เช่น ต้องการหาคำตอบอะไร แล้วข้อมูลเหล่านี้ช่วยให้ได้คำตอบหรือไม่ ข้อมูลที่ต้องการมีความสมเหตุสมผลหรือไม่และสามารถอ้างอิงได้หรือไม่ แต่ในขณะเดียวกันหากใช้วิธีการดึงข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่นหรือใช้ข้อมูลจากระบบที่ตั้งค่าไว้ก่อนแล้ว จึงไม่สามารถเลือกข้อมูลได้อย่างเต็มที่จะใช้การทำความสะอาดข้อมูล เนื่องจากข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและถูกต้องเท่านั้นที่จะสามารถสะท้อนสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นและสิ่งที่เกิดขึ้นไปแล้ว

2. การใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการใช้โปรแกรมประยุกต์ในการจัดการกับข้อมูลเพื่อแปลงข้อมูลดิบที่มีอยู่ให้อยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย ไม่ว่าจะเป็นรายงาน สรุปข้อมูล หรือเพื่อให้ข้อมูลกลายเป็นชุดข้อมูลที่พร้อมใช้ประโยชน์ที่ช่วยทำให้ผู้ใช้สามารถมองเห็นข้อมูลเชิงลึกได้

3. การแปลงข้อมูลให้เป็นสารสนเทศที่พร้อมใช้งาน โดยการจัดการข้อมูลเหล่านั้นไม่ว่าจะเป็นการประมวลผลวิเคราะห์ จัดโครงสร้าง รวมทั้งการให้ความหมายหรือการใส่บริบท เพื่อหาแนวโน้มของข้อมูล ทั้งนี้ การแปลงข้อมูลให้เป็นสารสนเทศที่ช่วยให้ผู้รับสารสนเทศเข้าใจข้อมูลได้ดีและง่ายขึ้น เช่น การทำ Data Visualization การทำอินโฟกราฟิกในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ แผนภูมิแสดงแนวโน้ม แผนผัง รูปทรงเปรียบเทียบปริมาณ การใช้รูปภาพหรือการใช้สีที่มีความหมายบางอย่าง เป็นต้น

4. การใช้สารสนเทศในการวางแผนและตัดสินใจ เมื่อข้อมูลผ่านการกลั่นกรองและเรียบเรียงออกมาเป็นสารสนเทศแล้วจะถูกนำไปใช้งานให้เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ คุณลักษณะของสารสนเทศที่ดีจะต้องอยู่ในรูปแบบที่เข้าถึงได้ง่าย สามารถใช้งานได้ทันที สามารถบอกและทำนายแนวโน้มของสถานการณ์ได้ เมื่อสารสนเทศผนวกกับประสบการณ์และการตีความของมนุษย์ก็จะเกิด “ความรู้” อันจะนำไปสู่คำตอบในการแก้ไขปัญหาหรือวางแผนการดำเนินงานต่อไป

5. การทบทวนและปรับปรุงสารสนเทศ หลังจากใช้งานสารสนเทศในการวางแผนและตัดสินใจแล้ว ผู้ใช้สารสนเทศและผู้รับผิดชอบในการแปลงข้อมูลเป็นสารสนเทศอาจทบทวนอีกครั้งว่า เนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอสารสนเทศนั้นสามารถตอบคำถามหรือช่วยให้มองเห็นภาพรวมหรือแนวโน้มของสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วหรือไม่ และจะปรับปรุงสารสนเทศสารสนเทศนั้นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างไร

การแปลงข้อมูลร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ให้เป็นสารสนเทศสำหรับการอภิปรายในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

การประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 นั้น หน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำเอกสารประกอบการประชุมได้แก่ สำนักงานงบประมาณ ซึ่งได้จัดทำเอกสารที่นำเสนอรายละเอียดของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 มาตรา 10 และมาตรา 11 เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา (สำนักงานงบประมาณ, 2567) ได้แก่

1. คำแถลงประกอบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
2. รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบระหว่างปีที่ล่วงมาแล้ว ปีปัจจุบันและปีที่ขอตั้งงบประมาณรายจ่าย แสดงไว้ในเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 1 (เล่มคาดส้ม)
3. คำอธิบายเกี่ยวกับประมาณการรายรับและวิธีหาเงินส่วนที่ขาดดุล แสดงไว้ในเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 2 (เล่มคาดเขียว)
4. คำชี้แจงเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายที่ขอตั้ง ซึ่งรวมถึงการแสดงผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณและความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แสดงไว้ในเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 (เล่มคาดแดง) และฉบับที่ 4 (เล่มคาดเหลือง)
5. รายงานเกี่ยวกับสถานะทางการเงินโดยรวมของรัฐวิสาหกิจ แสดงไว้ในเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 5 (เล่มคาดม่วง)
6. รายงานเกี่ยวกับสถานะเงินนอกงบประมาณและแผนการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณโดยรวมของหน่วยรับงบประมาณ แสดงไว้ในเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 7 (เล่มคาดชมพู)
7. คำอธิบายเกี่ยวกับหนี้ของรัฐบาลทั้งที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันและหนี้ที่เสนอเพิ่มเติม แสดงไว้ในเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 5 (เล่มคาดม่วง)
8. ผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณของปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้ว แสดงไว้ในเอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 6 (เล่มคาน้ำเงิน)
9. ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

เอกสารประกอบการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ข้างต้นนั้นอยู่ในลักษณะของเอกสารเย็บเล่มและเอกสารที่เป็นไฟล์ PDF จำนวนมากถึง 13,427 หน้า (มติชนออนไลน์, 2566) โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีเวลาในการพิจารณาเพียงไม่กี่วันก่อนเริ่มการประชุม ดังนั้น หลังจากที่ได้รับทราบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 จากสำนักงานงบประมาณ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2566 กลุ่ม “ก๊าว Geek” ซึ่งเป็นคณะทำงานดิจิทัลของพรรคก้าวไกล และภาคประชาสังคมกลุ่ม WeVis ได้ร่วมกันแปลงเอกสารงบประมาณดังกล่าวจากรูปแบบกระดาษหรือไฟล์ PDF มาเป็นไฟล์ Excel เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนที่สนใจสามารถนำตัวเลขไปวิเคราะห์ต่อได้ง่าย โดยขั้นตอนแรก การคัดเลือกข้อมูลและทำความสะอาดข้อมูล เนื่องจากกระบวนการในการประมวลผลของคอมพิวเตอร์นั้นจะแปลงข้อมูลที่เป็นตัวเลข ภาพ เสียงที่เป็นข้อมูลแอนะล็อกไปเป็นข้อมูลตัวเลขฐานสองหรือข้อมูลดิจิทัลซึ่งคอมพิวเตอร์เข้าใจและสามารถจัดการกับข้อมูลเหล่านั้นได้ เมื่อจัดการแล้วจึงแปลงผลข้อมูลตัวเลขที่ได้ไปเป็นข้อมูลที่มนุษย์เข้าใจและนำไปใช้ได้ (ธนิต ภูศิริ, 2561) ดังนั้น คณะทำงานจึงต้องคัดเลือกข้อมูลที่จำเป็นและทำความสะอาดข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลดิบที่มีคุณภาพและถูกต้อง เนื่องจากรายละเอียดของข้อมูลในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 นั้นมีเป็นจำนวนมาก จึงต้องมีการเลือกใช้เฉพาะข้อมูลที่สำคัญ จากนั้นในขั้นตอนที่สอง จึงใช้โปรแกรม Microsoft Excel เป็นเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้ ต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เช่น ตรวจสอบข้อมูลในไฟล์ตาราง Excel ต้องถูกต้องตรงกับข้อมูลในเอกสารต้นฉบับที่จัดทำโดยสำนักงานงบประมาณ ตรวจสอบตัวเลขที่ใช้เนื่องจากเอกสารทางราชการใช้ตัวเลขไทยซึ่งโปรแกรมไม่สามารถประมวลผลได้โดยแปลงให้เป็นเลขอารบิก เป็นต้น

[67] Thailand's Budget

ไฟล์ แก้ไข ดู แกรง รูปแบบ ข้อมูล เครื่องมือ ส่วนขยาย ...

100% ดูอย่างเดี่ยว

A1 B C D E F G H I

10 นำข้อมูลไปใช้ต่อ ควรทวนสอบข้อมูลใน spreadsheet นี้กับ เอกสารประมาณการฉบับนี้

11 ก่อนนำผลการศึกษาที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูลใน spreadsheet นี้ ออกไปเผยแพร่ต่อ

12 อย่างเป็นการ (ดู วิธีการทวนสอบ และ วิธีการทวนสอบ (แบบภาพรวม) ในส่วนถัดไปด้านล่าง)

13

14 มีข้อสงสัยหรือพบเจอจุดผิด แจ้งที่ m.mo@wevisdemo

15

16 **วิธีการทวนสอบ**

17

18 **การอ้างอิงกลับไปยังต้นฉบับ**

19

20 ข้อมูลใน row จะมี field 'REF_DOC' และ 'REF_PAGE_NO' กำกับอยู่เสมอ โดยท่าน

21 สามารถใช้ข้อมูลทั้งสองส่วนนี้ในการทวนสอบข้อมูลกลับไปยังเอกสารประมาณการฉบับนี้ได้

22 ตามรายละเอียดด้านล่างต่อไปนี้

23

24 **'REF_DOC'**

25

26 ข้อมูลใน 'REF_DOC' จะอยู่ในรูปแบบ (format):

27

28 " [ปีงบประมาณ (ค.ศ.)].[ฉบับที่].[เล่มที่] "

29

30 อาทิ "2023.3.1" หมายถึง ปีงบประมาณ (ค.ศ.)=2023, ฉบับที่=3, เล่มที่=1

31

32 ซึ่งท่านสามารถมองหาเอกสารงบประมาณ (PDF) ต้นฉบับได้ ที่

33

34 จากตัวอย่างด้านบน "2023.3.1" หมายถึง เอกสารงบประมาณ (ขาว-แดง) พ.ศ.๒๕๖๖ ฉบับที่ ๓

35 เล่มที่ ๑ ตามรูปตัวอย่างด้านล่าง

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

ภาพที่ 3: เอกสารประกอบการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ที่แปลงจากไฟล์ PDF เป็นไฟล์ Excel
ที่มา: Thailand's Budget (2024)

คณะทำงานดิจิทัลของพรรคก้าวไกลระบุว่ากิจกรรมดังกล่าวได้มีการจัดต่อเนื่องมาเป็นปีงบประมาณที่ 3 แล้ว เพื่อส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีงบประมาณ พ.ศ.2567 การแปลงเอกสารงบประมาณเป็นไฟล์ Excel นั้นยังมีความสำคัญเนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนที่สนใจมีเวลาในการพิจารณาเอกสารทั้งหมดเพียง 1 สัปดาห์ก่อนเริ่มการประชุม ซึ่งต่างจากปีก่อน ๆ ที่มีเวลาประมาณ 2 สัปดาห์ (The Standard Team, 2566) ดังนั้น การแปลงไฟล์ข้อมูลงบประมาณให้อยู่ในรูปแบบตาราง Excel ดังกล่าวจึงทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนนำตัวเลขงบประมาณไปตรวจสอบและวิเคราะห์ต่อได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้นว่าร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ที่คณะรัฐมนตรีได้นำเสนอมีความสอดคล้องกับนโยบายที่รัฐบาลได้แถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือไม่ ซึ่งผู้ที่สนใจสามารถดาวน์โหลดไฟล์ได้ที่ <http://bit.ly/openbudget67> นอกจากนี้ คณะทำงานที่รับผิดชอบในการแปลงเอกสารร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายก็ได้มีการแปลงเอกสารปีงบประมาณ 2 ปีย้อนหลัง คือ ปี พ.ศ. 2565 และ 2566 ที่ผ่านการพิจารณาของสภาไปแล้วมาเป็นรูปแบบไฟล์ Excel อีกด้วย (Khaosod Online, 2567) อย่างไรก็ตาม คณะทำงานมีข้อเสนอแนะว่าหากสำนักงบประมาณจัดทำไฟล์ Excel เพื่อเผยแพร่ตั้งแต่ต้นจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายร่วมกัน

ขั้นตอนที่สามเป็นการแปลงข้อมูลให้เป็นสารสนเทศที่พร้อมใช้งาน โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสมาชิกของพรรคร่วมฝ่ายค้านที่ได้รับผิดชอบการอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ได้มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าวเพื่อเตรียมการอภิปราย โดยการอ่านเอกสารที่ถูกแปลงออกมาเป็นตาราง Excel ในเบื้องต้น แล้วจัดการ จัดกลุ่ม กลั่นกรอง วิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลดังกล่าวตามประเด็นที่ได้รับมอบหมาย เมื่อผู้รับผิดชอบการอภิปรายได้วิเคราะห์ให้ความหมาย ใส่บริบทหรือตีความ เพื่อหาแนวโน้มของข้อมูลดังกล่าวจนเป็นสารสนเทศแล้ว ขั้นตอนต่อมา คือ ขั้นตอนที่ดี การใช้สารสนเทศในการวางแผนและตัดสินใจ ผู้รับผิดชอบการอภิปรายคัดเลือกสารสนเทศที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จะอภิปรายจัดทำเป็นอินโฟกราฟิกประกอบการนำเสนอ ซึ่งการใช้อินโฟกราฟิกประกอบการอภิปรายก็เป็นส่วนประกอบหนึ่งที่สำคัญในการอธิบายประเด็นต่าง ๆ ให้ผู้ฟังได้เห็นภาพและเข้าใจได้ง่ายขึ้น เนื่องจากอินโฟกราฟิกถือเป็นสื่อด้านการมองเห็นหรือทัศนวัสดุที่ช่วยให้การสื่อสารให้มีคุณภาพ (สมเชาวน์ เนตรประเสริฐ, 2561) รวมทั้งการที่ผู้อภิปรายฝึกซ้อมให้นำเสนอได้อย่างคล่องแคล่วและเป็นธรรมชาติ เพราะนอกจากเนื้อหาที่กำลังสื่อสารประกอบสื่อการนำเสนอแล้ว สีสันท่าทาง และน้ำเสียงของผู้อภิปรายยังช่วยดึงดูดให้ผู้ฟังทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในที่ประชุมและประชาชนที่ติดตามการถ่ายทอดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้สนใจติดตามอีกด้วย ทั้งนี้ ฝ่ายค้านในรัฐบาลปัจจุบัน โดยเฉพาะพรรคก้าวไกลซึ่งเป็นพรรคแกนนำฝ่ายค้านนั้นมีการวางบทบาทของตนเองในฐานะฝ่ายค้านเชิงรุก (บุรพา เล็กล้นงาม, 2566) ที่ไม่ได้มุ่งตรวจสอบหรือวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลเพียงอย่างเดียว ดังนั้น จึงต้องประมวลสารสนเทศที่มีอยู่เพื่อให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลในการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ก่อนเข้าสู่กระบวนการในชั้นกรรมาธิการวิสามัญด้วย

ขั้นตอนสุดท้าย การทบทวนและปรับปรุงสารสนเทศ โดยตัวแทนของพรรคฝ่ายค้านมีการสรุปการอภิปรายร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 (สำนักข่าวอินโฟเควสท์, 2567) ภายหลังที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านได้ดำเนินการอภิปรายทุกประเด็นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการสรุปและเชื่อมโยงสารสนเทศต่าง ๆ ทุกประเด็นที่อภิปรายเข้าด้วยกันให้ผู้ฟังในที่ประชุมหรือประชาชนที่ติดตามรับชมการอภิปรายเห็นภาพรวมของการอภิปรายตลอด 3 วันว่ามีสาระสำคัญอะไรบ้าง ตลอดจนเพิ่มเติมสารสนเทศที่อาจตกหล่นไปในระหว่างการอภิปรายหรือขยายความประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน ก่อนที่จะลงมติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ต่อไป

ภาพที่ 4: ตัวอย่างการนำเสนอสารสนเทศโดยใช้อินโฟกราฟิกของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคก้าวไกล
ที่มา: (พรรคก้าวไกล, 2567ข)

บทสรุป

การประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ที่ผ่านมานั้น นักวิชาการและสื่อหลายสำนักได้ลงความเห็นว่าเป็นปรากฏการณ์การอภิปรายในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรที่ “สาระชนะโวหาร” (สมชัย ศรีสุทธิยากร, 2567 ; สุทธิชัย หยุ่น, 2567 ; Thai E-News, 2024) กล่าวคือ ผู้อภิปรายที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคฝ่ายค้านโดยเฉพาะพรรคก้าวไกล ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ถึงแม้ว่าจะได้รับเลือกให้เข้ามาทำหน้าที่เป็นสมัยแรก แต่ก็มีเตรียมตัวในการอภิปรายได้เป็นอย่างดีทั้งในส่วนของสาระเนื้อหาและวิธีการนำเสนอ โดยผู้ที่รับผิดชอบการอภิปรายทำหน้าที่ในการค้นหาข้อมูล วิเคราะห์ เปรียบเทียบ และจัดทำสื่อแนะนำในรูปแบบอินโฟกราฟิกให้ดูง่าย มีความชัดเจน และเป็นมืออาชีพ มีคณะทำงานในการกลั่นกรองสิ่งที่จะนำเสนอในที่ประชุม ตลอดจนมีการฝึกซ้อมเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เป็นธรรมชาติและคล่องแคล่ว ซึ่งแตกต่างจากการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในอดีตที่ผู้อภิปรายมักให้ความสำคัญกับโวหารและลีลาท่าทางเพื่อเอาชนะฝ่ายตรงข้ามและเรียกความสนใจจากสื่อ โดยละเลยเนื้อหาสาระที่เป็นประเด็นสำคัญ ส่วนสื่อที่ผู้อภิปรายใช้ประกอบการนำเสนออีกมักมีตัวอักษรหรือตัวเลขจำนวนมาก หรือมักใช้สื่อประกอบการนำเสนอในลักษณะที่เป็นเอกสารซึ่งมีภาพและตัวอักษรขนาดเล็กทำให้ผู้ฟังในที่ประชุมหรือประชาชนที่ติดตามรับชมการอภิปรายมองเห็นสื่อที่นำเสนอไม่ชัดเจน หรือไม่เข้าใจเนื้อหาที่ผู้อภิปรายกำลังนำเสนออยู่ ซึ่งการพัฒนาวิธีการอภิปรายดังกล่าวถือเป็นการยกระดับการอภิปรายในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยผู้ทำหน้าที่อภิปรายต้องมีการเตรียมการโดยสืบค้นและศึกษาหาข้อมูลในสิ่งตนที่จะนำเสนออย่างลึกซึ้ง จากนั้นประมวลผลข้อมูลดังกล่าวออกมาเป็นสารสนเทศประกอบการจัดทำสื่อประกอบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย จึงจะทำให้การนำเสนอหรือการอภิปรายในที่ประชุมมีคุณภาพ ได้เนื้อหาสาระและเป็นประโยชน์กับประชาชนอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- ไทยพีบีเอส. (2566, กันยายน 4). เปิดช่อง “สัญญาภาค” ผู้นำฝ่ายค้าน ไม่จำเป็นต้องมี.
<https://www.thaipbs.or.th/news/content/331283>
- ไทยพีบีเอส. (2567, มกราคม 2). “ฝ่ายค้าน” จ่อลงบข ปี 67 ตั้งแต่ 4 วิฤติ คาดโหวตตั้ง กมธ. ไม่เกิน 4 ทีม.
<https://www.thaipbs.or.th/news/content/335551>
- ธนิต ภูศิริ. (2561). อุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา. ใน อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 9-15 (น.111-169). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุรพา เล็กลั่นงาม. (2566). ก้าวไกลปรับทัพบนจุดยืนเดิม เป็นฝ่ายค้านเชิงรุก มีประชาชนเป็นเจ้าของ.
<https://plus.thairath.co.th/topic/politics&society/103795>
- พรรคก้าวไกล. (2567ก, มกราคม 2). วิฤตแบบใด? ทำไมจัดงบประมาณนี้ [อินโฟกราฟิก]. เพชฌัญ.
<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=941248797564473&set=pb.100050380844643.-2207520000&type=3>
- พรรคก้าวไกล. (2567ข, มกราคม 5). ความจริงที่น่าเจ็บปวดของตำรวจไทย [อินโฟกราฟิก]. เพชฌัญ.
<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=942798660742820&set=pb.100050380844643.-2207520000&type=3>
- มติชนออนไลน์. (2566, ธันวาคม 28). ก้าวไกล พร้อมอภิปรายบ'67 ชี้ “วิฤตแบบใด? ทำไมจัดงบประมาณนี้” แปลงเอกสารแจกปชช.ร่วมสังเกตการณ์. https://www.matichon.co.th/politics/news_4351987
- สถาบันพระปกเกล้า. (ม.ป.ป.). ฝ่ายค้าน. <http://wiki.kpi.ac.th/index>.
- สมชัย ศรีสุทธิยากร. (2567). สิ่งได้พบและได้ยิน ในการอภิปรายงบประมาณ...เพื่อไทย คิดใหญ่ ทำเป็น?
https://www.matichonweekly.com/column/article_739111?
- สมเชาวน์ เนตรประเสริฐ. (2561). อุปกรณ์กราฟิก. ใน อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 1-8 (น.387-434). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักข่าวอินโฟเควสท์. (2567, มกราคม 5). “ก้าวไกล” สรุปลดท้ายงบปี 67 ไม่ตอบโจทย์แก้วิฤต หวัง “แลนด์บริดจ์” ไม่คุ้มค่า. <https://www.infoquest.co.th/2024/364206>
- สำนักงบประมาณ. (2566, ธันวาคม 26). ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567.
<https://www.bb.go.th/topicdetail.php?id=16261&mid=544&catID=0>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (ม.ป.ป.). กระบวนการพิจารณาพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี. <https://edoc.parliament.go.th>
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2567, มกราคม 3). ข่าวนายกรัฐมนตรี.
<https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/76954>
- สุทธิชัย หยุ่น. (2567). อภิปรายงบฯ 67 สาระ ชะ โหวต!
<https://www.youtube.com/live/OAhzfG5fckE?si=4Op3euoDLk2FBFwe>
- Khaosod Online. (2567). ก้าวไกล แปลงเอกสารงบปี 67 เป็นไฟล์ Excel แจกประชาชนร่วมสังเกตการณ์.
https://www.khaosod.co.th/politics/news_8030445
- Thai E-News. (2024). การเมืองไทยกำลังจะเปลี่ยนไป เมื่อ “สาระชนะโหวต”.
https://thaienews.blogspot.com/2024/01/blog-post_76.html
- Thailand's Budget. (2024). <http://bit.ly/openbudget67>
- The Standard Team. (2566). ก้าวไกลแปลงเอกสารงบปี 67 เป็นไฟล์ Excel แจกประชาชนร่วมสังเกตการณ์ พร้อมอภิปรายในชื่อ “วิฤตแบบใด? ทำไมจัดงบประมาณนี้”. <https://thestandard.co/move-forward-convert-2024-budget-document-into-excel/>

